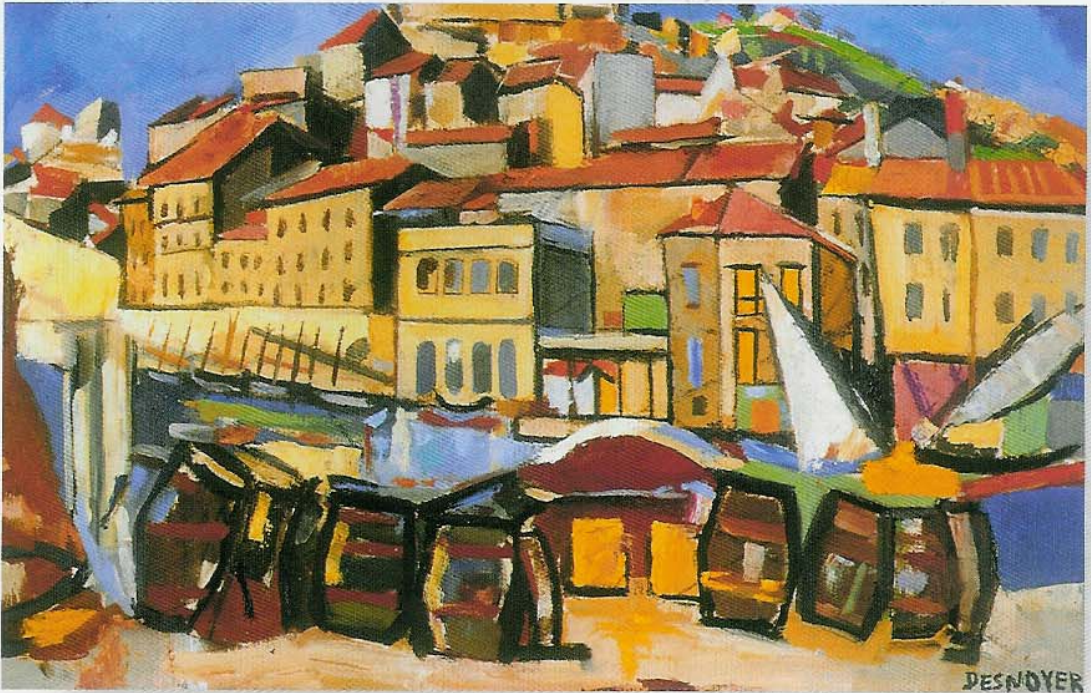


A SETA



Lenga pas mòrta. Letra seguís

De poblacions mai mescladas qu'a Seta, n'i a de tot segur, a Marselha, mas pas gessa en luòc pus. Lo setòri es un produch de l'immigracion, vièlha o recenta, del dedins o del defòra.

En 1666 quand lo pòrt es creat al pè del mont Sant-Clar, i a patin-patan pas degús. Los primièrs arribats son de catalans e de provençals. Puèi, après la Revolucion e l'Empèri, fatals a l'activitat portuària, los gavachs davalan del país naut e se meton obrièrs, servicials, maçons, fustièrs, artisans e negociants. Totes, o gaireben, an, per parlar, la lenga-d'òc.

La lenga d'usatge de Seta, totas classas confondudas, es alara un occitan pròche de lo de Montpelhièr.



P. François.

Bonurs del localisme

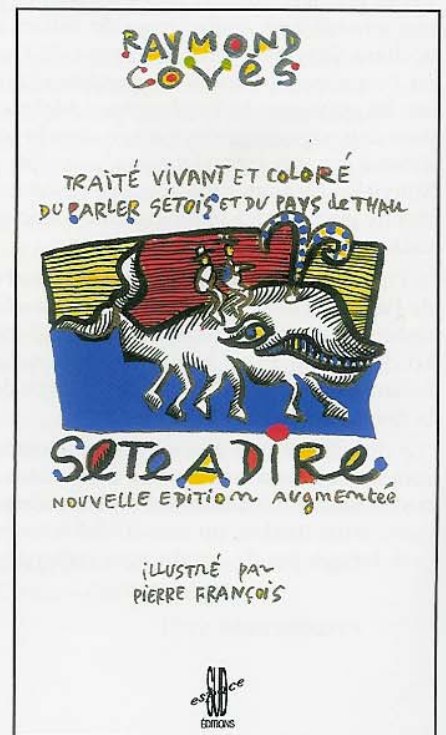
L'ensenhament s'i dòna en francés, la borgesiá per sos afars francimandeja, mas la vila escapa pas a las iniciativas en favor de la lenga d'òc lançadas per Mistral e sos amics.

Lo Felibrige s'implanta. Josèp Còsta es un dels 300 qu'Aubanèl lor fa estampar a son nom sas " Filhas d'Avinhon ". Son exemplari figura dins las resèrvas del CIDO-CIRDOC.

Mas es pas lo sol a escriure en occitan a Seta. Vivarès publica sa " Volada de focas ". Un borgès, amonedat e amator de literatura populara, Soulet, lança en 1994, amb d'amics sieus coma Combas e Galibert, L'Armanac Setòri qu'emplanan de poèsia galòia e de circumstància e d'istorietas plasantas. Un dessinator, bon pintre e caricaturista de bèla volada, Toussaint-Roussy, dóna a L'Armanac tota una galariá de personatges pintoresques acompanyats de legendas trufarèlas en occitan. D'aquesta produccion lo Musèu Paul-Valéry a recentament tirat tot un jòc de cartas postalas. .

Sol d'aquela còla, Gustave Terond, s'assenhala coma un escrivan a de bon, de la raça de l'abat Fabre, de Romanilha, d'Azaïs o de Deleuze, son amic de Montpelhièr. Es mèstre d'escòla, conois sos classics, sa lenga es de qualitat, son

estil es leugièr, sos contes, sornetas, istorietas o sovenirs d'enfança son de son temps sens aver gaire vielhit. Lo ceucle occitan setòri, qu'a donat una novèla edicion de sos *Elements de grammaire languedocienne*, parla de los tornar editar.



Mesclar : mêler

Fustièr : charpentier

Francimandejar : parler français

Escapar : échapper

Foca : foulque

Amonedat : pourvu d'argent

Galòi : amusant

Pintoresc : pittoresque

Trufarèl : moqueur

Se degalhar : se détériorer

Parladura e tradicion

Amb lo sègle XX, la guèrra granda, lo progrès del francés coma lenga d'usatge, l'arribada d'una fòrta immigracion italiana, la situacion de l'occitan se degalha. Lo quite Armanac quita de parèisser. Los escrivans locals passan al francés.

Çò que demòra viu es un art de viure e un biais de parlar lo francés, tot barrejat d'occitanisme e d'italianisme, d'una originalitat mai marcada qu'en luòc pus.

Aquela parladura es estada recampada dins dos libres recents. Lo primièr degut a un occitanista, Gui Langlois : " Lexique du francitan parlé à Sète ". Lo segond alestit amb una jòia que raja de contunh de cada notícia per Raymond Covès : " Sète à dire, traité vivant et coloré du parler sétois et du pays de Thau " qu'al cap de 4 ans n'es a sa tresena edicion. Las tradicions popularas son pas tant en regresson coma la lenga d'òc. Las ajustas sul canal an magnificament perdurat. " Chagrin, fait ta mala " es demorat l'imne " nacional " de Seta. Tant que lo mont Sant-Clar s'es pas cobèrt de villàs de luxe, propietats d'autoctònas e, mai que mai, d'estrangiers, la baraqueta demorèt çò qu'èran estats lo cabanon en Provença, lo maset dins lo ròde de Nimes, lo granjòt dins lo de Besièrs : un luòc estonant de convivialitat masculina, lo castelet de " Biscam pas ".



P. François.

Los enfants de Robèrt Lafont

Empacha pasmens que quand Robèrt Lafont, dins l'immediata après-guèrra, ven a Seta ensenhar lo francés e lo latin ren va pas plan fòrt per l'occitan. Lafont, a gratis, en defòra dels programmas, pendent las recreacions, dobrís al colègi un cors d'occitan. Ne sortiran, dels grands escolans, los pus vièlhs amics de la lenga d'òc de l'ora d'ara a Seta : Gui Langlois, fondator del ceucle occitan, ensenhar, e qu'entre mai de causas, fa tornar parèisser l'Armanac, Joan Jaurion a qual l'IEO deu d'aver tengut bon contra totas las mauparadas, Maurici Carcassés, lo fidèl qu'a donat a son filh, Felip, lo gost de la

literatura orala, de la musica e del cant popularis, o encara Francís Crouzet, conselhièr general, desfensor de l'occitan dins lo departament.

Un pauc pus jove, Ives Roqueta deu a Robèrt Lafont d'èsser devengut l'òme que sabèm. El tanben, foguèt son escolan a Seta : " Ai per Lafont, ço ditz, una reconeissença sens fin. Es el que dobriguèt a tota una generacion de setòris - e a ieu mai que mai - las pòrtas de la lenga e tanben de la poèisia modèrna ".

La batalha contunha

A l'ora d'ara, lo combat à Seta per l'occitan contunha. Lo ceucle occitan s'acampa que baileja Alan Camelio.

Depuèi 1979 cada an sortís un armanac de mai. Un cors public se ten a l'espaci Victor Hugo. Felip Carcassés s'acontenta pas de tocar l'autbòi a totas las ajustas. Jol titol " Brassens chanté en sétois " a mes en occitan de Seta 12 cançons qu'a recampadas en un CD. La lenga d'òc es encara portaira de dichas popularas coma se vei dins lo polit recuèlh d'Escritures Populaires alestit per Gaston Bazalgas. Lotjada per la Comuna, la Calandreta de Seta a aculhit ongan un vintinat d'enfants e filhas.

A Seta coma endacòm mai res es pas encara ganhat, mas ren es pas perdut.



Toussaint-Roussy.

Barrejar : mélanger
En luòc pus : nulle part ailleurs
Recampar : rassembler

Alestir : mettre au point
Ajustas : joutes
A gratis : gratuitement

Mauparada : accident, malheur
Setòri : sétois
Autbòi : hautbois
Títol : titre

La non-demanda en maridatge

(Jòrdi Brassens / Revirada : Felip Carcassés)

Ma mia i a ges de rason
D'amenajar lo Cupidon
De sa sageta,
Aquel sacrilègi gastèt
Mai d'un parelh que s'i perdèt
E o regreta. .

Repic:
Ai l'onor de
Non vodre te
Passar l'anèl.
Nos cau signar
Ges de perga-
-min blanquinèl.

L'encant perdut baila regrets,
Cau pas levar tròp los secrets
De Melusina.
Las letras d'amor van pallir
Lèu entre las fuòlhas d'un li-
-bre de cosina. . (al repic)

Engabiem pas lèu lo quinson
E serem totes dos preso-
-nièrs de paraula...
Au diable las femnas d'ostau
Que mesclan dins son davantau
L'amor, la taula. . (al repic)
Venús se fai vièlha e pèrd
Tot son latin dins lo jauverd,
L'aiga bolida. .
Imagina un pauc lo trabalh :
Desfuolhar dins la sopa a l'alh
La margarida. . (al repic)

Es ben aisit, quau dirà non,
D'embarrar dins un topinon
De confitura
Lo fruch madur e defendut,
Mas quand es cuòch sai qu'a perdut
Son gost natura. . (al repic)
De sirventa me passarai,
E dau recapte, aquò rai,
Siàs dispensada. .
Baste que demorèsses la
Promesa que deu demorar
Dins ma pensada. . (al repic)



PAURE MARTIN

(Jòrdi Brassens / Revirada : Felip Carcassés)

Lo rabassier dessus l'espatla
E a sas brègas un doç cant (bis)
E dins son arma un grand coratge,
Anava trimar dins los camps.

Per ganhar lo pan de sa vida
E dau trelutz fins au ponent (bis)
Fotjava de pertot la tèrra
Jos lo canhard, la nèu, lo vent. . (al repic)

Se cavèt el-meteis sa tomba
Faguent lèu-lèu, en s'amagant (bis)
E se colquèt boca clavada,
Lo mond aiman pas lo çaganh. .

Paure Martin, paura misèria,
Cava la tèrra,
Cava lo temps.

E sens mostrar dessus son morre
L'aire gelós, l'aire michant (bis)
Laurava la tèrra das autres,
Sempre fotjant, sempre fotjant (al repic)

Paure Martin, paura misèria,
Sol jos la tèrra
Sol dins lo temps.

Corne d'Aur'oc es un triò que canta e jòga Jòrdi Brassens en lenga d'òc, dins lo dialècte de l'èst de l'estanh de Tau, ont viviá lo paire de l'artista, que son escais èra "lo general Bonheta", perque sa camisa de maçon èra comola de bonhetas. .

Dins aqueste disc sarrat, Felip Carcassés (Filibèrt), Joan Bertocci (Jòni) e Danièl Rey (Dodó) nos porgisson dotze cançons de Brassens reviradas en occitan pel Carcassés, acompanhadas de guitarra, banjò, accordeon e contra-bassa, e tres instrumentals jogats amb l'autbòi, la bodega, lo graile de la Montanha negra (instruments tradicionals occitans). S'i pòt tanben ausir lo frestèu, flabuta de pan de Camarga.

Comandar a : Aura Productions.
BP 75- 34741 Vendargues Cedex.
Tel : (0) 467 866 896
Fax : (0) 825 178 555
e-mail : auraproductions@oreka.com
<http://www.aura-occitania.com>

E quand la Mòrt li faguèt signe
De remenar son darrìer camp (bis)
Se cavèt el-meteis sa tomba
Faguent lèu-lèu, en s'amagant. . (al repic)



Sageta : flèche
Vodre/voler : vouloir
Anèl : anneau
Engabiar : mettre en cage

Quinson : pinson
Davantau : tablier
Jauverd : persil
L'encant : l'enchantement

Cuòch : cuit
Rabassier : pioche
Fotjar : piocher